

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความรู้ และเจตคติที่มีต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของประชาชน ในจังหวัดนครสวรรค์ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ 1. เพื่อศึกษา ความรู้ และเจตคติที่มีต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ และ 2. เพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ และเจตคติที่มีต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในจังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 15 อำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ความรู้ และเจตคติที่มีต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์

สรุปผล

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี จำนวน 136 คิดเป็นร้อยละ 34.0 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม จำนวน 130 คิดเป็นร้อยละ 32.5 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 144 คิดเป็นร้อยละ 36.0 และมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 89 คิดเป็นร้อยละ 22.3

สำหรับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า 1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ในเรื่อง การกระทำผิดฐานบุกรุก จำนวน 374 คน คิดเป็นร้อยละ 93.5 รองลงมา ได้แก่ เรื่อง ความเสมอภาคกันในกฎหมาย และกระทำผิดฐานลักทรัพย์ จำนวน 369 คิดเป็นร้อยละ 92.2 เท่ากัน และเรื่องสิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 91.2 สำหรับเรื่องที่ประชาชนที่อยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน คือ เรื่อง การไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 รองลงมา ได้แก่ เรื่อง อายุในการสมรสตามกฎหมาย จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 และเรื่อง สิทธิการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ของบุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8

แต่อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ก็ยังไม่ผ่านเกณฑ์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 สำหรับผู้ที่ผ่านเกณฑ์มีเพียงจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ทั้งนี้ยัง พบว่า ส่วนใหญ่มีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลาง และนอกจากนี้ยัง พบว่า 1. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีเพศต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน แต่จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีอายุต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน 3. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน 4. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่ประกอบอาชีพต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน 5. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีรายได้ต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน 6. ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน และมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันไม่ค่อยดีนัก ถึงแม้ว่าจะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวงจรชีวิต ตั้งแต่เริ่มชีวิต การดำรงชีวิตอยู่ในสังคม จนกระทั่งจบชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังไม่ค่อยเห็นคุณค่าของกฎหมายนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องเจตคติที่มีต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ในประเด็นที่ว่ามีความรู้สึกรู้กฎหมาย ก็ไม่ช่วยให้ครอบครัวของเขาดีขึ้น หรือการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก น่าเบื่อหน่าย ซึ่งอาจทำให้เขาไม่อยากรับรู้ จนทำให้มีความรู้ที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบว่าประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ มีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความรู้สึกรู้กฎหมาย ก็ไม่ช่วยให้ครอบครัวของเขาดีขึ้น หรือการปฏิบัติตาม

กฎหมายนั้น เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก น่าเบื่อหน่าย ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนยังไม่ค่อยเห็นคุณค่าของกฎหมายเท่าไรนัก ถึงแม้ว่าประชาชนเองจะรับรู้ว่ากฎหมายเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่ประชาชนจะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งหากฝ่าฝืนก็จะมีบทลงโทษ และมีการตอบสนอง เช่น บอกว่ารู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย หรือรู้สึกภูมิใจทุกครั้งที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ก็ตาม จะเห็นได้ว่าประชาชนยังขาดการเห็นคุณค่าของกฎหมาย ซึ่งการที่ทำให้เขามีเจตคติที่ดีได้นั้นคงจะต้องให้เขาเห็นคุณค่าหรือยอมรับคุณค่าของสิ่งสิ่งนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย ของแครทไวล บลูม และมาเซีย (Krathwohl, Bloom and Masia 1956 อ้างใน ทิศนา แชมมณี. 2550 : 237-239) ซึ่งได้กล่าวว่า ในด้านเจตคติหรือความรู้สึกนั้นมีลำดับขั้นของการเรียนรู้ว่า ขั้นที่ 1 ต้องให้เขารับรู้ก่อน และต้องตระหนัก เต็มใจรับรู้ และสามารถเลือกการรับรู้ได้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 2 เมื่อได้รับรู้ให้เขามีโอกาสได้ตอบสนองในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ยินยอมตอบสนอง เต็มใจตอบสนอง พึงพอใจในการตอบสนอง ขั้นที่ 3 ช่วยให้เห็นคุณค่า ยอมรับ ชื่นชอบ และมีความผูกพันในคุณค่านั้น ขั้นที่ 4 เมื่อเขาเห็นคุณค่าและเกิดเจตคติที่ดีแล้ว มีความโน้มเอียงที่จะรับค่านิยมนั้นมาใช้ในชีวิตประจำวัน ควรมีการกระตุ้นให้เขาเกิดพฤติกรรมสำคัญ คือ สร้างมโนทัศน์ในคุณค่านั้น รวมทั้งการจัดระบบคุณค่านั้น หลังจากนั้น ขั้นที่ 5 เขาก็จะหลักยึดในการตัดสินใจ มีการปฏิบัติตามหลักยึดนั้นจนสร้างเป็นลักษณะนิสัยขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยัง พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน แต่จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิภาคต่าง ๆ จะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในส่วนที่มีภูมิภาคต่างกัน จะมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ โกสุม วงศ์อนันต์นนท์ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และความสนใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชน : กรณีศึกษาในเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร และ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความรู้ และความสนใจกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชนไม่แตกต่างกัน และอาชีพ และระดับการศึกษา ต่างกัน จะมีความรู้และความสนใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชนต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าประชาชน ยังไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น เรื่องการไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน เรื่องอายุในการสมรสตามกฎหมาย เรื่องสิทธิการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ของบุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี บริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเข้าไปให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น และควรมีการติดตาม ประเมินผล หลังจากให้ความรู้หรืออบรมด้วย

2. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าประชาชนมีเจตคติต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีวิธีการ/แนวทางในการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อกฎหมายในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจจะเริ่มจากการให้ประชาชนได้รับรู้หรือมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันก่อน จากนั้นให้เขาป้อนข้อมูลย้อนกลับมามีปฏิกริยาตอบสนองอย่างไร ยินยอม เต็มใจ หรือพอใจ จากนั้นจึงสร้างความตระหนักให้เขาเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเอง หรือต่อสังคม และเขาก็จะยอมรับในคุณค่านั้น

3. ควรมีการจัดทำสื่อต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อกฎหมายในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายอื่น ๆ ในเชิงลึก
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ผลต่อความสนใจในการเรียนรู้กฎหมายของประชาชน
3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน
4. ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อกฎหมายต่าง ๆ